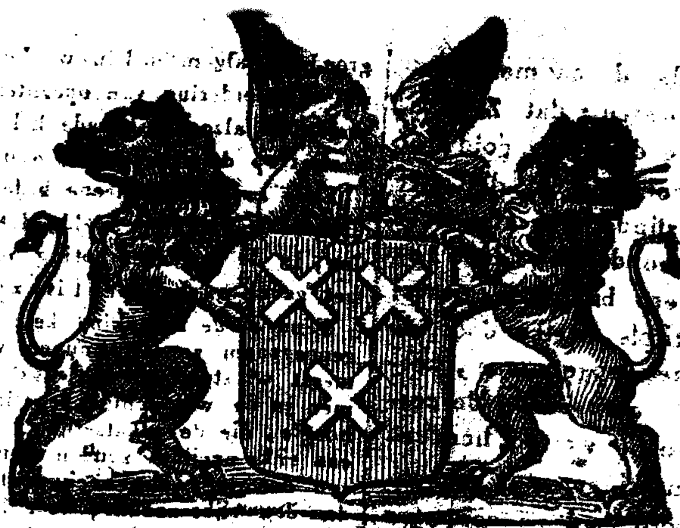
N°. 284 | 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 28 November.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad BREDA, ontvangen hebbende het Kohier der Patenten over den jare 1833 — 1834, door Z. E. den Heere Gouverneur der Provincie Noord-Braband, executoir verklaard.

Brengen ter kennisse van de belanghebbenden dat hetzelve Kohier, te rekenen van heden den tijd van tien dagen, op de gewone dagen en uren ter Secretarij dezer Stad ter visie voorhanden liggen zal, en hetzelve dien tijd verstreken zijnde, aan den Ontvanger der Directe Belastingen, ter invordering zal worden uitgereikt. Wordende een ieder, tot voorkoming van schade, gewaarschuwd, om, ten vastgestelden tijde, de verschuldigde aan betaling te doen; alsmede dat volgens het besluit van welgem. Z. E. van den 19 April 1830 G. N°. 19 (Provinc. blad. N°. 64), alle reclames om ontheffing of vermindering in den aanslag van het Patentregt, zullen moeten worden ingediend binnen den bij de wet bepaalden termijn, van *drie maanden* na de dagteekening van de executoir verklaring des Kohiers van iedere Gemeente, zijnde voor deze Stad den 15. November; zullende *na verloop van dien termijn* geene reclames meer tegen voornoemde Belasting worden aangenomen, terwijl een ieder zal behooren indachtig te zijn, dat meergemelde reclames op behoorlijk gezegeld papier geschreven, voorzien van het bewijs, dat de verschenen termijnen zijn voldaan, en met alle verdere benoodigde documenten gestaafd aan den Controleur der Directe Belastingen, tegen recu ter instructie moeten worden ingediend, om daarna voorzien van de adviesen des Provincialen Inspecteurs, ter beslissing aan Heeren Gedeputeerde Staten te worden voorgelegd. En voorts dat dusdanige reclamatien ter voorschreve zake, na den bepaalden termijn of te wel ter bekwamer tijd ingediend, doch niet met de vereischte bescheiden gemunieerd, of niet door het intermediair van den daartoe bevoegden Controleur ingeleverd, ten kosten der reclamanten zullen worden geretourneerd; of wel als niet ingekomen beschouwd worden.

BREDA, den 26sten November, 1833.

DE ROIJ, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. SCHAUKENS.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De belgische afgevaardigden moeten morgen bijeenkomen, om het rapport der centrale sectie over het budget der middelen en wegen aan te hooren en den dag der discussie te bepalen. Gemelde centrale sectie heeft genoemd budget op 83,000,000 fr., en dus ruim een millioen minder, dan het bestuur voorgesteld had, gesteld.

— *l'Emancipation* spreekt van berigten, die hij uit 's Hage zou ontvangen hebben, volgens welke, door een toeval van weinig belang, de ratificatien der overeenkomst van Zonhoven eenige dagen zou uitgesteld zijn.

— De belgische *Moniteur* wederspreekt het berigt, volgens welk de senateur *Hennequin* zijne demissie als gouverneur van Limburg had gegeven.

— Een aantal lieden te Brussel hadden zich gevleid, dat het feest, 't welk tegen den 29sten dezer door de brusselsche polenvrienden ter gedachtenis van den poolschen opstand aangelegd is, in een gastmaal zou bestaan; de *Courrier* haast zich, hun deze dwaling te benemen, door aan te kondigen, dat de feestviering uitsluitend bestaan zal in het houden van toepasselijke redevoeringen, door poolsche patriotten uitgesproken, doch dat daarvoor de commissie dan ook besloten had, dat alle officieren in uniform, de gekwetste septemberhelden en de vrijwillige jagers, in massa, doch in kostuum, de plegtigheid zouden mogen bijwonen.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren waren genoteerd: Belg. 95⅞; Metall. 96¼; Braz. 66½; Sp. perpet 55⅞, 56¼; 3 pCt 36¾; Uitgest. 11⅜ ⅝; Sicil. 90¾; Rom. L. 90.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten November.

Volgens het ministerieel dagblad heeft de bedekte lucht ook heden de communicatie door den telegraaf verhinderd, doch heeft men door bijzondere brieven van Bayonne, van den 18den dezer eenige nadere bijzonderheden vernomen van de ontmoeting, die op den 14den dezer te Belorado zoude zijn voorgevallen. Volgens deze was alleen de regtervleugel van het leger van den generaal *Sarsfield* met de insurgenten slaags geweest, en bevond zich *Merino* in den avond van denzelfden dag aan deze zijde van den Ebro, op Vittoria terugtrekkende, waar de hoofdmagt der opstandelingen onder het bevel van een officier der voormalige garde, vereenigd is.

Twee bataillons der bezetting van Sarragossa waren voorts uitgetrokken om het leger van *Sarsfield* te versterken, en bevonden zich den 16den te Haro; terwijl de generaal *Llander* uit Katalonie insgelijks eenige troepen had afgezonden om de expeditie in Navarre te ondersteunen.

De berigten die men langs andere wegen van de grenzen heeft ontvangen bevestigen, even als de onzekere toon van het voorgaande, dat men van de behaalde overwinning te veel ophef heeft gemaakt. Men heeft reeds dadelijk het verhaal in twijfel getrokken, omdat de priester *Merino*, in plaats van tusschen Burgos en Vittoria, zich tot nu toe altijd op den weg van Burgos naar Madrid had opgehouden, en waarschijnlijk deze landstreek niet zoude verlaten, zoodat zijn invloed bij voorkeur in Oud-Kastilien gevestigd is. Zonderling is het nu, dat eenige bijzondere brieven, die men te Bayonne ontving, wel van eene ontmoeting tusschen de beide partijen gewagen, doch, de onmiddellijke omstreken van Burgos als het tooneel daarvan voorstellende, zelfs de geheele zaak slechts beschouwen als eenen uitval door den generaal *Sarsfield* gedaan, waarbij door sommige het voordeel aan de troepen der koningin, door andere aan de insurgenten wordt toegeschreven.

De *Indicateur de Bordeaux*, die het eerst van eene beslissende zegepraal melding maakte, komt in het laatst ontvangen nommer niet meer daarop terug. Het *Journal de la Guyenne*, de koningsgezinde partij toegedaan, verzekert daarentegen stellig, dat de generaal *Sarsfield* in de nabijheid van Burgos geslagen werd, en eindelijk vertoonde men nog heden alhier eenen bijzonderen brief, vermeldende dat deze bevelhebber zich op den 15den nog te Burgos bevond. Het zal alzoo door nadere berigten moeten blijken, wat er van dit alles is.

— De tijdingen die de Zuidelijke dagbladen, onder dagteekening van den 13den uit Madrid mededeelen, behelzen weinig belangrijks; zij getuigen alleen van den afkeer, waarmede de meerderheid der bevolking de ministers *Zea Bermudez* en *Cruz* beschouwt.

— Het gouvernement heeft zich een naauwkeurig verslag doen opmaken van alle Spaansche uitgewekenen, die zich op Fransch grondgebied bevinden, en zoo het schijnt sints kort aan een bijzonder toezigt zijn onderworpen. Bovenal moeten de agenten van het bestuur in andere rijken den stelligsten last hebben ontvangen, om aan geen uitgewekenen paspoorten te verleenen.

— Men zegt dat de Engelsche gezant dezer dagen eene nota aan den minister van buitenlandsche zaken heeft overhandigd, waarbij tegen de bezetting van Bugia op de Afrikaansche kust ernstige bedenkingen worden gemaakt.

— Gisteren middag is alhier, in den ouderdom van 72 jaren, overleden de maarschalk *Jourdan*, laatstelijk gouverneur der Invaliden.

— De bekende *Ouvrard* is, naar men zegt, met de onderhandeling over eene vrij belangrijke leening, voor rekening van don *Carlos* te sluiten, belast. Men voegt er tevens bij, dat hij ten gevolge der vertoogen van het Fransche gouvernement, de Sardinische staten heeft moeten ruimen.

(Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

'SHAGE, den 27sten November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, is ontvangen eene koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van wet, waar bij de uitvoering der wet van 8 januarij 1817, omtrent de loting van de ligting der nationale militie, voor 1834 geregeld wordt, en welks bepalingen van denzelfden inhoud zijn, als van de wet van 31 december 1832, nopens de ligting van 1833. Gemelde stukken zullen worden gedrukt en aan de afdeelingen verzonden. Die afdeelingen worden thans voor de maand november ingedeeld, en worden benoemd tot derzelver voorzitters en onder-voorzitters, de heeren: 1ste afdeeling, Corver-Hooft en Sandberg; 2de, de Jonge en van Alphen; 3de van Sypesteyn en Hooft; 4de Frets en van Hemert; 5de van Sytzama en d'Escury.

Vervolgens zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp van wet tot in werking brenging, met 1º januarij 1834, der 6 en 7 titels van het tweede boek van het Burgerlijk Wetboek, nopens het erfpachtsregt en het regt van opstal, zoodanig als dezelve zijn gewijzigd geworden bij de wetten van 29 maart jl. (Staatsbladen no. 13 en 17). Geene bedenkingen zijn tegen die invoering door eenig lid geopperd; alleen heeft de heer *van Rechen* aanleiding opte merken, dat het, door de invoeging der nieuwe wijzigingen in gemelde titels, bleek, dat er eenige tegenstrijdigheid in de bepalingen der beide titels bestond, waarop door Z. Exc. de Minister van Justitie, in de vergadering ter verdediging van het ontwerp aan-

wezig, met weinige woorden geantwoord is, dat de aanmerkingen eener tegenstrijdigheid niet vroeger gemaakt waren; dat Z. Exc. die niet gevonden had, en dat het hier alleen de vraag gold, of de bepalingen van het regt van opstal en erfpachtsregt al dan niet in strijd waren met het als nog in werking zijnde fransche wetboek, en daar dit het geval niet was, zoo konden er geene bedenkingen tegen de aanneming van het ontwerp bestaan, immers indien daarin alle de wijzigingen in gemelde titels, welke door de kamers in het vorige jaar waren gemaakt, waren opgenomen, hetgeen door niemand bestreden was. Derhalve waren er op de correctien in die titels, ten gevolge der aangenomene wetten, houdende wijzigingen daarin, gemaakt, geene aanmerkingen te maken. Nadat de heer *Frets* ook in dien zin het woord had gevoerd, en de heer *van Beenen* zijne meening nader had toegelicht, is het ontwerp in omvrage gebragt en met algemeene stemmen aangenomen. Hetzelve zal aan de Eerste Kamer worden gezonden.

Er zijn wederom onderscheidene requesten aan de kamer ingezonden. Een burger beklaagt zich over een willekeurige gevangenneming; eigenaars van kleine woningen over hunne verantwoordelijkheid voor de personele belasting hunner huurders; van eigenaren en gemeente-besturen van Strijen, Strijensas, enz., betrekkelijk de invoering van het kadaster. Deze stukken worden gesteld in handen van de daartoe bestemde commissie, die verslag doet, bij monde van den heer *van Hemert*; 1°. op een request van eenige molenaars in de gemeenten Voorst, Apeldoorn en Epe, houdende bezwaren tegen sommige bepalingen der bestaande wet op het personeel, die ten slotte verzoeken, dat de admodiatie algemeen moge ingevoerd, of zoodanige veranderingen in de wet gebragt mogen worden, opdat dezelve minder drukkend en bezwarend zoude worden gemaakt; 2°. op eene petitie van *Pompe* en gebroeders *Maan*, branders der 6de klasse te 's Bosch, die zich beklagen, dat hun binnenlandsche voorloop niet genoegzaam wordt aangemoedigd, en niet tegen den buitenlandschen, die met een gering inkomend regt wordt ingevoerd, de mededinging kan volhouden; 3°. op een stuk van zekeren *Roose*, die zich over den voorzitter en de leden der regtbank te Middelburg beklaagt. De verzoekschriften, in de twee eerstgemelde verslagen begrepen, zullen ter griffie worden nedergelegd en de verslagen gedrukt, terwijl omtrent het stuk van *Roose* wordt overgegaan tot de orde van den dag.

De zitting wordt daarna voor onbepaalden tijd gescheiden.

— Men verzekert dat de Regering het stelsel van gewone en buitengewone uitgaven, welke zij in de gewone begrootingswet had voorgedragen, heeft opgegeven, en dat thans alleen het totaal bedrag van ieder hoofdstuk aan de overwegingen der kamer zal worden onderworpen.

— Bij het onderzoek van het ontwerp van wet op den turf zijn de gevoelens der leden van de Tweede Kamer zeer onderscheiden geweest, zoo over de noodzakelijkheid van den accijns op de brandstoffen, als over het al of niet doelmatige om in deze oogenblikken de eerste behoeften te belasten. Eenigen konden zoodanige nieuwe belasting in de bestaande behoefte der schatkist goedkeuren, en vonden het billijk dat daarin door gewone middelen worde voorzien. De accijns op turf en steenkolen konde, gezamenlijk in eene gepaste verhouding, en behoudens doelmatige wetsbepalingen, onder die gewone middelen worden opgenomen. Het voornaamste bezwaar, de belangen der gemeentebesturen, moest voor het algemeene belang des rijks zwichten, en de behoefte der schatkist, grootendeels voortgesproten uit de vermeerdering van schuld, was voor hen eene overwegende bedenking voor de aanneming der wetten. Andere leden, integendeel, meenden dat de staatsbehoeften konden worden ingekrompen; dat het ondoelmatig of minder raadzaam zou zijn nieuwe lasten aan de ingezetenen op te leggen, en vooral niet op de brandstoffen, eene der eerste behoeften van de mindere klasse; dat de gemeentebesturen reeds, door het gemaal voor het rijk te belasten, een aanzienlijk verlies in hunne inkomsten hebben geleden, en zij ook hunne behoeften niet zouden kunnen bestrijden, zonder aanmerkelijke verhooging van bestaande, of invoering van nieuwe lasten en opcenten: en dit alles, naar men zich uitdrukte, terwijl de begrooting van uitgaven nog steeds met zooveel tonnen gouds aan pensioenen, wachtgelden en andere betalingen aan aanzienlijke titularissen bezwaard wordt. Te minder zou men den accijns kunnen aannemen, omdat de accijns op het brandhout niet wordt toegepast, en daardoor sommige oorden in ons Vaderland aanmerkelijk zouden begunstigd worden, en wegens de menigvuldige remissien, die vele takken van nijverheid noodig hebben, om met buitenlanders te kunnen mededingen, en deze remissien tot vele slinksche handelingen aanleiding geven. De accijns op de brandstoffen was te minder aannemelijk, omdat bij de belasting op het personeel reeds de haardsteden zijn bezwaard, en die grondslag juist was aangenomen, om de belasting op de brandstoffen te vergangen. Zoo lang alzoo geene juiste raming der staatsbehoeften te maken is – en dit kon in de tegenwoordige omstandigheden geene plaats vinden – beschouwde men het aannemelijker, om hetgeen de tegenwoordige belastingen niet kunnen dekken door opcenten aan te vullen. Nog anderen, eindelijk, achtten de belasting op de brandstoffen veel meer geschikt voor eene stedelijke of gemeentelijke belasting, dan voor een van het rijk, daar dezelve bij consumtie geheven behoort te worden, en dit naar den plaatselijken toestand voegzamer kan worden gewijzigd, dan op een gelijken grondslag algemeen kan worden gemaakt. Van den anderen kant meende men dat vermeerdering van opcenten eene ongelijkmatigheid zoude doen ontstaan, welke de alzoo verhoogde belastingen nog drukkender zouden maken dan een accijns op de brandstoffen van turf en steenkolen.

Eene *tweede* algemeene bedenking was dat men in den aanhef der voordragten het er voor hield, dat de accijnsen op de brandstoffen bij de middelen, in de staatsbegrooting voorkomende, zouden zijn aangenomen; hetgeen het geval werkelijk niet is; zoodat men daarin eene verandering te gemoet zag.

Eene *derde* bedenking betrof de plaatselijke besturen, welker behoeften niet genoegzaam zouden kunnen worden bestreden, indien men hen telkens de meest winstgevende opbrengsten zoude ontnemen. Maar, in allen gevalle, zou men in de wet eenige bepaling verlangen, strekkende tot vaststelling, der hoogte, die de plaatselijke lasten op de brandstoffen, bij de invoering van een rijks-accijns, zouden kunnen beloopen, alsmede dat de gemeentebesturen den te heffen accijns of opcenten op geenen anderen voet zouden innen, dan den rijks-accijns; door beide welke bepalingen orde gehandhaafd, en de ingezetenen niet door te drukkende lasten bezwaard zouden worden.

Ten *vierde* heeft men nopens den vrijdom, aan de fabrijken te verleenen, opgemerkt, dat er slechts voor zeventien twintigste aan een aantal fabrijken van den accijns op den turf wordt toegestaan, terwijl bij dien op de steenkolen, een buitenlandsch voortbrengsel, negentien twintigste gedeeltelijk vrijdom gebragt zijn. Men merkte aan, dat het belang van den staat medebragt om bij alle die fabrijken, welke zoo wel turf als steenkolen bezigen kunnen, het gebruik van den eerstgemelden te begunstigen. Tegelijk heeft men de Regering echter opmerkzaam gemaakt op de menigvuldige misbruiken, welke van die verleende vrijdommen door sommigen gemaakt worden, en verlangd dat aan hen, wier misbruik mogt bewezen worden, de vrijdom niet verder zou worden toegestaan.

Eindelijk heeft men zich *ten vijfde* over den plaats te hebben aanpeil beklaagd, immers indien dezelve bij alle ingezetenen zou kunnen geschieden. Het is uit dien hoofde dat men eenige uitlegging der voorgestelde bepalingen te dien aanzien verlangde.

Voorts zijn er veelvuldige bedenkingen gemaakt tegen de onderscheidene bijzondere artikelen; over de al of niet belastbaarheid van deze of gene soort van turf; over het belemmerende dat voor de veenlieden uit den accijns zou kunnen voortspruiten; het schadelijk gevolg voor de nijverheid, dat de accijns zal opleveren, enz.

Op alle die bedenkingen worden de antwoorden der Regering binnen kort te gemoet gezien.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 24sten November.

De zitting der Keur-Hessische standen zal waarschijnlijk eerstdaags geschorst worden. Reeds den 20sten dezer heeft de regerings-kommissaris *Meisterlin* aan deze vergadering kortelijk de belangrijke onderwerpen bekend gemaakt, waarover zij zal hebben te beraadslagen, daarbij voegende echter, dat de voorbereidende werkzaamheden tot die overweging, niet verre genoeg gevorderd waren, en dat alzoo het bestuur besloten had dezelve vooreerst nog te verschuiven, de standen uitnoodigende, om zoodra mogelijk datgene te voltooijen, wat noodzakelijk de schorsing moest voorafgaan.

— Z. K. H. de Kroonprins van Pruissen is in den avond van den 22sten alhier aangekomen, en heeft gisteren zijne reize naar Munchen voortgezet.

— Een der Beijersche dagbladen deelt nog de volgende bijzonderheden mede, omtrent de zamenzweering die in Griekenland door het regentschap onderdrukt werd. » De bevelhebber der Palikanen, en andere der vorige partij-hoofden, waaronder *Kolokotroni*, *Plaputas*, een der gezanten die voor weinige maanden zich te Munchen bevonden, en andere, waren sints lang ontevreden over de ernstige en krachtige houding van het regentschap, dat zich de achting en eerbied des volks wist te verzekeren. Vreemde invloed die Griekenland reeds zoo veel kwaad heeft gebrouwen, trachtte het regentschap, vooral ter zake der kerkelijke verordeningen, verdacht te maken, en de bedoelde ontevredenheid aan te vuren. Een enkele Beijer schijnt zich bij die gelegenheid op het voetspoor van *Erostratus* te hebben willen wagen, en verraadde aan de zaamgezworenen de geheimen die hem waren toebetrouwd. In Livadien vergaderden zich de ontevredenen, om ten aanzien hunner onderneming, welke de omverwerping van het Regentschap en de meerderjarigverklaring van Koning *Otto*, onder wiens naam zij voorts het bestuur zouden weten meester te blijven, ten doel had, nadere bepalingen te maken en ten uitvoer te leggen. Het Regentschap was intusschen van dit alles onderrigt. Men zond uhlanen en gendarmerie naar Livadien, hetgeen des te minder achterdocht gaf, omdat de onlusten in Albanien werkelijk eenige troepen aan de noordelijke grenzen vorderden, en nu werden in eene enkele nacht alle de zaamgezworenen, *Xavellas*, die zich door de vlugt wist te redden, alleen uitgezonderd, in hechtenis genomen, en naar Napoli overgebragt, waar hun de verdiende straf verbeidt. Er viel bij deze wakkere daad geen enkel schot. Het volk is over 't algemeen daar mede te vreden, en ziet vrij onverschillig de uitspraak der regtbanken te gemoet.

— In tijdingen uit Ancona, van den 10den dezer, leest men het volgende:

» Onze apostolische delegaat, de heer *Grassellini*, is naar Rome vertrokken, van waar hij zich, zooals men zegt, met eene buitengewone zending onzer regering, naar Napels begeven zal.

» Volgens eene overeenkomst tusschen den kardinaal-secretaris en den Franschen gezant, zal de tegenwoordige Fransche bezetting in het vervolg zich niet verder dan twee mijlen van de stad mogen verwijderen. Men zegt, dat er twee Fransche schepen met 450 man, ter versterking der genoemde bezetting, verwacht worden.

» Eergisteren is de secretaris van den lord-oppercommissaris der Ionische eilanden met de stoomboot alhier aangekomen. Daar hij quarantaine houden moest, zoo heeft hij zijne depêches naar Rome gezonden, vermoedelijk om derzelver zending naar Londen te bespoedigen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Onder de lieden, die zich sedert de helft der maand Junij dezes jaars tot den 15den November uit *Beijeren* naar *Griekenland* hebben begeven, bevinden zich; behalve een groot aantal ambachtslieden van onderscheiden bedrijf, 125 personen, die eenige wetenschap of kunst beoefenen, als: 8 regtsgeleerden, 15 heelmeesters, 8 geneesheeren, 34 studenten, 12 architekten, 10 schilders, 4 school-onderwijzers, 18 schrijvers, 7 werktuigkundigen, 2 tooneelspelers, 7 lithographen. — Van het uitvoerige en met groote kennis en vlijt geschrevene werk van den grondigen geschiedvorscher JOSEPH VON HAMMER, van hetwelk het tiende of laatste deel nog voor het einde dezes jaars zal uitkomen, is reeds een nieuwe verbeterde druk aangekondigd. Deze tweede uitgaaf zal, door weglating van zoodanige bijlagen, welke alleen voor den geleerde van belang zijn en door ineen gedrongen druk, slechts uit vier boekdeelen bestaan en bij gevolg tegen eenen veel minderen prijs, dan de eerste, verkrijgbaar zijn. — *Duitschland* heeft een verdienstelijken Toonkunstenaar verloren, den componist FRAENZEL. Men heeft van hem eenige opera's en zeer vele muzijkstukken voor onderscheidene instrumenten.

ITALIË. — Men leest in het *Dagblad van Genua:* » Wij hebben in *Piemont* het voorbeeld van de verplaatsing van een toren, welke in zijn geheel van de plaats, waar hij gebouwd was, overgebragt is naar eene plaats, welke eenige meters van daar verwijderd is, alwaar hij op nieuwe fondamenten is geplaatst. Deze kunstbewerking is geschied onder het bestuur van een eenvoudigen metselaars-baas, die zoo zeker vertrouwde op den gelukkigen uitslag, dat hij zijnen zoon boven op den toren heeft laten blijven en hem, terwijl de overplaatsing geschiedde, uit al zijne magt de klokken heeft doen luiden. Het geval heeft plaats gehad in de stad *Crescentino.*"

FRANKRIJK. — Het belangrijkste werk, dat sedert eenigen tijd in *Frankrijk* verschenen is in de zoogenaamde geleerde Literatuur is eene Verhandeling van LETRONNE over het beeld van MEMNON. De Engelsche *Royal Society of Litterature* had aan den schrijver een volledig afschrift toegezonden van de 72 opschriften, welke zich op het bekende klankgevende beeld van MEMNON bevinden, en de Heer LETRONNE heeft daaruit aanleiding genomen, om eene volledige geschiedenis te schrijven van het beeld en van het zonderling verschijnsel, waardoor het zoo vermaard is geworden. Hij bewijst dat het beeld eerst sedert het jaar 27 voor onze tijdrekening, toen het door eene aardbeving in het midden doorgescheurd is, begonnen is geluid van zich te geven, en dat het daarmede heeft opgehouden, toen het door SEPTIMIUS SEVERUS hersteld is. Hij betoogt verder, dat het geen bedrog was der priesters, maar een natuurlijk verschijnsel, 't welk ook elders wordt waargenomen, en ontstaat door de ongelijke uitzetting, welke de onderscheidene lagen graniet ondergaan, bij de eerste warmte der zonnestralen. Daarop verbetert en verklaart hij de opschriften met zijne gewone scherpzinnigheid en geleerdheid. De schrijver doet zijne verhandeling tevens strekken als eene soort van oorlogsverklaring tegen de willekeurige en ligtzinnige wijze, waarop sommige Geleerden in onzen tijd de overleveringen der Oudheid behandelen, en kondigt tevens eene nieuwe en omgewerkte uitgaaf aan van zijne *Recherches sur l'Egypte.* In 't geheel schijnt de studie der Egyptische oudheden en geschiedenis weder veler aandacht bezig te houden. Er zijn twee koptische woordenboeken aangekondigd, het eene van QUATREMÈRE, het andere van PEYRON te *Turin.* De Egyptische Spraakkunst van CHAMPOLLION *den jonge* is op de pers, en met de uitgaaf van deszelfs reis zal mede een aanvang worden gemaakt. — De voorstanders der wijze van regtspleging met Gezworenen meenen onder anderen daarin eenen waarborg te vinden tegen het gevaar van veroordeeling van onschuldigen. Opmerkelijk is het intusschen, dat dezer dagen twee aanmerkelijke voorbeelden aan 't licht zijn gekomen, van feilbaarheid van gezworenen. Men zal zich het beruchte regtsgeding herinneren, waartoe voor eenige jaren de schrikkelijke vermoording van FUALDES aanleiding heeft gegeven. Er zijn thans ontdekkingen gedaan, welke het zeer vermoedelijk doen zijn, dat een dergenen, die als schuldig aan die gruweldaad het leven op het schavot heeft verloren, het slagtoffer geworden is van valsche getuigen. — Onlangs heeft te *Parijs* veel gerucht gemaakt de vermoording van de kamenier van Mevrouw DUPUYTREN, en zekere LEMOINE is bij het Hof van Assises van de *Seine* als schuldig aan dien moord ter dood gebragt, terwijl een ander, met name GILLARD, is verklaard medepligtig aan die daad en veroordeeld tot tienjarigen dwangarbeid en tentoonstelling aan de kaak. Thans is door de nasporingen van den Procureur-Generaal bij het Hof te *Parijs* en van den toenmaligen President van het Hof van Assises van de *Seine* de onschuld van GILLARD volkomen bewezen geworden. De koning heeft hem derhalve geheele en volkomene kwijtschelding van straf geschonken en hem daarenboven een geschenk van 300 fr. doen toekomen. — *Jakob II te Saint-Germain* van den Heer CAPEFIGUE ziet het licht. In dit werk wordt de Engelsche Revolutie van 1688 ten tooneele gevoerd en WILLEM III, JAKOB II, LODEWIJK XIV, MARLBOROUGH enz. spelen er eene rol. Het stuk maakt reeds veel opgang en wekt niet alleen eene letterkundige, maar ook eene staatkundige belangstelling.

ENGELAND. — Aan de Universiteit te *Londen* is eene leerstoel opgerigt voor de Aardrijkskunde, het eerste voorbeeld hier te lande. Tot Hoogleeraar in dit vak is benoemd de kapitein MACHONOCHIE, Secretaris van de Koninklijke Geographische Maatschappij. Het Hoogleeraarambt in de Geschiedenis aan dezelfde Hoogeschool is opgedragen aan ROBERT VAUGHAN, schrijver van *the life of Wycliffe* en van de *Memorials of the Stewart Dynasty.* — PAGANINI heeft *Engeland* verlaten, medenemende, naar men zegt, de verbazende som van 27,000 p. st. (bijna drie tonnen gouds) welke hij hier te lande met zijn vioolspel gewonnen heeft. — Uit een maandelijksch verslag van de *Zoological Society* (het Genootschap ter bevordering der Dierkunde) te *Londen*, was er een batig saldo voorhanden van 1,626 pond 7 schill. 3 pences; zijnde de tuinen of de menagerie in October door 2416 personen bezocht.

AMERIKA. — Tot een voorbeeld hoe verbazend de middelen van vervoer in de Noord-Amerikaansche Staten zich versneld hebben, strekt, dat de weg van *Boston* naar *Philadelphia* thans gemakkelijk in 38 of 40 uren wordt afgelegd, terwijl men in de Bostonsche Dagbladen, van af 70 jaren geleden, de volgende aankondiging heeft gevonden: » Men stelt er voor » in, dat de weg naar *Philadelphia* met den snelwagen in 10 dagen zal » volbragt worden."

NEDERLANDEN. — De beeldhouwer KESSELS van *Maastricht*, is door den Koning aan *Beijeren* beroepen tot Professor in de Beeldhouwkunst aan de Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten te *Munchen.* De hooge waarde, welke in *Beijerens* hoofdstad aan de bevordering der kunsten gehecht wordt, maakt deze keus bijzonder vereerend voor onzen Nederlandschen kunstenaar. Een ander voorbeeld van eene eervolle plaatsing van eenen onzer kunstenaars buitenslands, is de Heer PITLOO, een Gelderschman van geboorte, die Professor is bij de Schilder-Akademie te *Napels*, zoo hij er zelfs geen Directeur van is. — Behalve de benoeming van Prof. GEEL, tot eersten Bibliothekaris van de Leijdsche Universiteit, verneemt men nog, dat de Heer H. E. WEIJERS, tot buitengewoon Hoogleeraar bij de Letterkundige Faculteit dier Hooge School is benoemd. — De eerste klasse van het Koninklijk Nederlandsche Instituut heeft, deels herhaald, deels nieuw uitgeschreven, de navolgende prijsvragen:

I. Blijkt het, 1. uit Eudiometrische proefnemingen, dat het stikstofgas en het zuurstofgas, die, te zamen gemengd, de voornaamste bestanddeelen van den dampkring uitmaken, in derzelver onderlinge evenredigheid geene verandering ondergaan gedurende het verloop der tijden; of wel, is het nog te kort geleden, dat men naauwkeurige Eudiometers bezit en met dezelve naauwkeurige proeven gedaan heeft, om hieromtrent met zekerheid iets te kunnen beslissen? 2. Welke is de verandering, die dezelve ondergaat in plaatsen, die met slechts weinige openingen voorzien zijn, en waarin zich vele menschen te zamen bevinden? Is deze verandering dezelfde, wanneer het zonnelicht gemakkelijk tot deze plaatsen doordringt, en wanneer in dezelve een volkomen duister plaats heeft? 3. Waarmede, eindelijk, staan de afwisselingen in de hoeveelheid van het met de dampkringslucht gemengde koolstofzure gas in verband?

II. Daar men onlangs in *Engeland* eene gelukkige toepassing gemaakt heeft van het door den Luitenant DRUMMOND aangewend licht voor zijne Trigonometrische metingen (veroorzaakt door eenen stroom van ontvlamde water-, en zuurstoflucht op een stuk levendige kalk aan te brengen, welk licht ook door denzelven is voorgesteld geworden, om daarmede sterk lichtende vuurtorens daar te stellen, om, namelijk, daarmede buitengewone vergrootingen van voorwerpen duidelijk voor te stellen, en daardoor, als het ware een zoogenaamd oxygen-hydrogen microscoop is tot stand gebragt, waarbij, dit sterker licht, op geschikte glazen aangebragt, eene 10,000 malige tot eene 500,000 malige vergrooting zoude toelaten;

zoo wordt eene nadere beschrijving van dit microscoop verlangd, met opgave van eenige eigene proeven met zoodanige inrigting in het werk gesteld, en het nut, hetgeen de Wetenschappen, en meer bepaaldelijk de physiologische kennis van plant en dier daaruit zouden kunnen trekken. Bovendien zoude men verlangen, voorgedragen te zien, hetgeen andere sterke kunstmatige lichtsontwikkelingen, als van verbranding van Phosphorus in enkele of zamengeperste zuurstoflucht of in zuurstof houdende zouten, alsmede van het sterker licht bij de glooijing van houtkoolspitsen, aan den Galvanischen Deflagrator blootgesteld en dergelijke, ook te dien opzigte zouden vermogen.

III. Welke ziekten, zoo uitwendige als inwendige, komen onder dezelfde of gelijksoortige gedaante bij den mensch en de grootere huisdieren voor? In hoever is men in staat, derzelver verschil, volgens *anatomische, physiologische* en *pathologische* grondbeginselen, te verklaren? welke algemeene regelen zijn uit deze beschouwing, opzigtelijk de behandeling der ziekten van den mensch en der dieren, af te leiden? welke voordeelen heeft de vergelijkende ziektekunde aan de Geneeskunde toegebragt? En hoedanig zou de vereenigde studie van deze en die der veeartsenijkunde behooren te worden ingerigt, ten einde daarvan voor de eerstbedoelde een soortgelijk nut worde getrokken, als de vergelijkende ontleedkunde en natuurkunde voor de kennis van het menschelijk ligchaam in den gezonden staat opleveren?

Voor de beantwoording van elke deze vragen, looft de Eerste Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten uit eene gouden medaille, geschroefd op den stempel des Instituuts, ter innerlijke waarde van *vijf honderd gulden.*

De stukken, welke naar eene prijs dingen, zullen in de Nederduitsche, Fransche, Latijnsche, Engelsche of Hoogduitsche taal, maar met de algemeene Italiaansche letter geschreven moeten zijn, en aan den vasten Secretaris der eerste klasse *vrachtvrij* bezorgd worden voor den laatsten Februarij van het jaar 1835.

Letterkundig Berigt.

NIEUW-FRANSCH NEDERDUITSCH EN NEDERDUITSCH-FRANSCH WOORDENBOEK. In twee deelen. Te *Zutphen*, bij *W. J. THIEME.*

De Boekhandelaar W. J. THIEME te *Zutphen*, het verlangen vernomen hebbende van vele beoefenaars der Fransche taal om een Hand-Woordenboek te bezitten, beknopter en tevens vollediger dan de tot hiertoe bestaande, heeft thans eene proeve in 't licht gegeven van zoodanig werk, en eene inteekening op hetzelve geopend. Wij willen kortelijk zien, in hoeverre deze proeve aan het oogmerk beantwoordt en in hoeverre zij de meestmogelijke beknoptheid met de meestmogelijke volledigheid paart. De eerstgenoemde eigenschap vereischt, dat er niets in gevonden wordt, wat overbodig kan geacht worden, de tweede, dat er alles in opgenomen is, wat men in een Taalkundig Woordenboek vinden moet. In de uitgegevene proeve van het aangekondigde Woordenboek vinden wij tegen de beknoptheid meer gezondigd dan tegen de volledigheid, en wij zullen ten bewijze eenige voorbeelden aanhalen. Wij zullen op het eerste artikel, zijnde de letter A. geene aanmerking maken. Maar aldaar lezen wij onder anderen: » Il n'a pas fait une panse d' – de cet ouvrage, *Hij heeft nog geene letter » van dat werk geschreven;* Il n'a pas fait une panse d'a à cet ouvrage, » *Hij heeft geene letter van dat werk geschreven.*" Nu zouden wij geene zwarigheid gemaakt hebben dit aldus te bekorten: » Il n'a pas fait une panse » d'A de (*of* à) cet ouvrage, *Hij heeft geen letter aan d. w. geschreven.*" Wij houden namelijk de onderscheiding, door de schrijvers van het Woordenboek, hoezeer opgevolgd van dezen en genen Franschen Lexikograaf aangenomen, voor geheel willekeurig en op geene taalkundige gronden berustende. Daar over echter kan aan elk zijn gevoelen gelaten worden: maar het tweede woord dat wij aantreffen is: » *A, 3. p. d. s. de l'ind. » du verbe Avoir, zie Avoir.*" Dit behoort tot de vervoeging der werkwoorden, niet in een Woordenboek, en er is geene reden, waarom dan ook niet aan *Avons, Avez* en aan alle andere gedeelten van het werkwoord

Avoir eene plaats is gegeven. De Turksche benamingen *Aba*, *Abab*, *Abadil* of *Ababilo*, het laatste *naam van den vogel, die in den alkoran (leest in den koran) wordt genoemd*, deze en dergelijke woorden zijn in een Fransch Woordenboek overbodig, omdat zij geene Fransche nog door de Franschen aangenomene woorden zijn, en, zoo men zich-zelven gelijk wil blijven, de noodzakelijkheid medebrengen om ook uit andere talen een aantal woorden van dergelijken aard te plaatsen. De verklaring wat de *Cadbe* was, behoort niet in een Fransch Woordenboek, en immers hadden deze woorden dan ook in het Nederduitsch gedeelte behooren opgenomen te worden. *Abaco* vinden wij een weinig verder en dan daaronder *Abacot*, vervolgens *Abaddir* zie *Abadir* en dan weder daaronder *Abadir* zie *Betyle*: ook hier is tegen de beknoptheid gezondigd, omdat zonder eenig het minste nadeel had kunnen gezet worden *Abaco* of *Abacot*, *Abaddir* of *Abadir*, waardoor dan weder twee regels zouden uitgespaard zijn, hetgeen, door het geheele werk in acht genomen, eene aanmerkelijke besparing van plaats, en daardoor van kostbaarheid, zou veroorzaakt hebben. Slaan wij de proeve verder op, dan vinden wij een zeer volledig artikel *Bois*, maar 't welk zeer aanmerkelijk had kunnen bekort worden. Want wij vinden in hetzelve verklaard; *bois sacrés*, *heilige bosschen*, 't geen toch van zelf spreekt en niet afzonderlijk behoefde opgegeven te worden; voorts *bois taillis*, – *arsin*, – *courbé*, – *carié* en zoo een aantal andere uitdrukkingen, welke op de woorden *taillis*, *arsin*, *courbé*, *carié* enz. weder moeten verklaard worden, zoo deze volledig zullen worden behandeld, terwijl men dezelve ook daar veeleer dan op *bois* zoeken zal: en hierdoor ontstaan herhalingen, welke het werk zonder noodzaak omslagtiger maken. Dezelfde aanmerking, welke wij hier op het Fransch-Nederduitsche gedeelte van het werk gemaakt hebben, is ook eenigzins van toepassing op het Nederduitsch-Fransche gedeelte, doch het is hier de plaats niet, dit uitvoeriger aan te wijzen. Ons besluit is, dat het nieuw uit te geven Woordenboek aanmerkelijk beknopter had kunnen zamengesteld worden. Evenwel, het overvloedige schaadt hier niet, dan voor zoover de prijs van het werk er eenigzins hooger door heeft moeten worden; maar overigens geloven wij te kunnen verzekeren, dat de koopers van dit werk voor *f* 13,50, welke de beide deelen kosten zullen, zoo het geheel, 't welk reeds voor de pers gereed ligt, aan deze proeve beantwoordt, een zeer volledig Woordenboek zullen bezitten, 't welk de vorige van dien aard, welke wij bezitten, in oordeelkundige behandeling, zuiverheid van taal en rijkdom van spreekwijze overtreffen zal. Tot eene vergelijkende proeve geven wij, voor de hand genomen, het volgende:

Woordenboek van Landré en Anton bij de Gebr. van Cleef.	Woordenboek van Mook bij C. A. Thieme te Arnhem.	Nieuw Woordenboek bij W. J. Thieme te Zutphen.
Aucun, une, pr. du adj. . . aucun, iemand, niet een, geen, geene. Aucuns, pr. pl. T. eenige, sommigen.	Aucun, e, adj. geen, geen een, niet een. Aucuns, adj. m. pl. sommige, eenige (in den stijl van Marot of van de praktijk.)	Aucun, e, adj. (zonder meerv. met eene ontkenning.) Geen; – philosophe n'en doute, *Geen wijsgeer twijfelt er aan*. *– sans nul en moins.*.. (zonder ontkenning) eenig; je doute qu'il y ait – auteur sans défaut, *Ik twijfel of wel eenig schrijver zonder feilen is*. Aucuns, eenigen, sommigen.
Cabane, f. hut, stulp; hokje, kooi (op schepen) kajuit op kleine vaartuigen; plaats op eene schuit, boven welke een zeildoek gespannen is, een bedekt schuitje.	Cabane, f. huisje, hutje, stulpje; o. t. de mar. Slaaphoot, (?) teenje, vogelbroeihok.	Cabane, f. hut, vr.; – van hier – de berger, herdershut, vr.; inzonderheid, eene verversbare (?), – broeikooi (voor vogelen), enz. –, op schepen, kooi, (op kleine vaartuigen), kajuit, vr. – bedekt schuitje, o. –, plaats, op een schip, die met zeildoek gedekt is, hut, vr. –, als: Cabanes de ver à soie, spinhokken der zijdewormen, o. meerv.

ALLERLEI.

In Groot-Brittannie zijn van het jaar 1826 af de navolgende armenbelastingen geheven: in het jaar 1826, 5,676,000 L. st.; in 1827, 6,179,000 L. st.; in 1828, 6,031,000 L. st.; in 1829, 6,038,000 L. st.; in 1830, 6,553,000 L. st.; in 1831, 6,500,000 L. st. en in 1832, 6,790,000 L. st.

Het onderstaande is eene opgaaf van het getal personen, die in Groot-Brittannie van het jaar 1826 tot 1832, wegens aanklagt ter zake van onderscheidene misdaad, te regt hebben gestaan: In 1826, 15,986; in 1827, 17,654; in 1828, 16,307; in 1829, 18,432; in 1830, 17,759; in 1831, 19,269 en in 1832, 20,486 personen.

In Frankrijk zijn, behalve te Parijs, 2,060 postkantoren, 95 postdirecteuren en 35 post-inspecteurs; elken dag vertrekken er 13 brievenmalen van Parijs als: naar Brussel, Calais, Mezieres, Straatsburg, Besançon, Lyon, Clermont, Toulouse, Bordeaux, Nantes, Brest, Caen en Rouaan, van welke steden dan wederom posten in verschillende rigtingen vertrekken.

Volgens de laatste telling zijn er thans

	Huizen.	Inwoners.
In Londen	194,000.	1,474,000.
— Parijs	29,000.	774,000.
— Petersburg	9,500.	440,000.
— Napels	40,000.	360,000.
— Weenen	7,800.	300,000.

180ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIERDE KLASSE.

Eerste Trekking.	No. 25,383. *f* 1000.	
Tweede	— No. 5,606. *f* 1000.	
Derde	— No. 14,430. *f* 1000.	
Vierde	— Geene.	

*** Al degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn, of eenige papieren, gelden, effecten, boeken of goederen onder zich mogten hebben, behoorende tot den Boedel en Nalatenschap van wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer HERRI MATILLE, in leven gepensioneerd Luitenant-Kolonel, op den 22sten October jl. te *Oirschot* overleden, gelieven daarvan opgaaf, betaling of overgifte te doen, voor den 20sten December eerstkomende, ten kantore van den Heer DE JONG, Notaris te *Oirschot*.

*** Men verlangt zoo spoedig mogelijk, bij een klein gezin, te *Oosterhout*, eene goede KEUKENMEID, die met de Wasch kan omgaan; – Nadere onderrigting bij de Uitgevers dezes.

*** De Gecommitteerden der Polder-Besturen van *Vlijmen*, *Engelen*, *Bokhoven*, *Hedikhuizen*, enz., zullen, op Woensdag den 11den December 1833, des voormiddags ten 11 ure, te *'s Hertogenbosch*, in het Stads-Koffijhuis bij WILLEM REGGERS, publiek aanbesteden:

Het BOUWEN eener nieuwe *Sassluis*, aan het Hellent onder *Hedikhuizen*, met de leverantie van alle daartoe benoodigde Materialen en Bouwstoffen.

De bestekken zullen acht dagen te voren ter lezing liggen, te 's Hertogenbosch, bij *W. Reggers*, in het Stads-Koffijhuis; te Vlijmen, bij *J. van Heesbeen*; op de Haarsteeg, in het Regthuis, bij de wed. *van den Hengst*; te Bokhoven, bij *Francis van Eyck*; te Well, bij *E. van Genderen*; te Heusden, in het Wapen van Amsterdam; te Gorinchem, in de Korenbeurs; te Sliedrecht, in de Zwaan; te Giessendam, bij *Gerrit Blom*; te Hardinxveld, in de drie Snoeken; te Werkendam, in de Zwaan; te Drunen, bij *J. Brands*, alwaar de teekening mede ter visie ligt en door wien in loco op Maandag den 9den December 1833, van des morgens *negen* tot des namiddags *drie* ure op de plaats, de noodige aanwijzing zal gedaan worden en de noodige illucidatie te bekomen zijn, alsmede bij den Heere President van Gecommitteerden, van gezegde Polder-Besturen.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE GOEDKEURING.

Het Gezelschap Opeisten van *Amsterdam*, onder Directie van *J. H. DESSAUR*, zal het genoegen hebben te vertoonen: Op Vrijdag den 29sten November 1833. OTHELLO DER MOHR VON VENEDIG, groote vermaarde Opera in *drie* bedrijven, naar het Italiaansch muzijk van *Rossini*. Na hetzelve (In het Nederduitsch) JA en NEEN, komiek zangspel in één bedrijf van *J. H. Dessaur*.

Aanvang precies ten *half zeven* ure; einde ten *tien* ure.

Vrij-billetten zijn dezen avond niet gangbaar.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Zaturdag den 30. November, des middags ten 12 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten voornd. { W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 26sten November*.

NEDERLANDEN:	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ure.
Werkel. schuld	2½	48	49	48
Dito dito	5	93	93	93
Uitgestelde dito	. . .	1		
Kansbill. dito	. . .	21	21	21
Amort. Syndic.	4½	87	87	87
Dito dito	3½	70	70	70
Schatkistbiljett.	6	102		
Oorlogslasten	5	100		
Leening 1831.	6	103		
Handel-Maats.	4½	97	97	97
FRANKRIJK.				
Inschr. Grootb.	3			
ENGELAND.				
Dito per 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Certificaat Amst.	5	56	56½	55
Dito *f* 1000	3	36	36	36
Uitgest. Spa. Sch.	5	11		
Cert. Bons. Lond.	5	17	17	17
NAPELS.				
Certificaat *L. & B.*	5			
Dito *Falc. & C.*	5			
[illegible] Lond. *R.*	5			
RUSLAND.				
Obl. *Hope* 1798	5	100		
Dito dito 1816	5	101		

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ure.
Cert. dito 1831	5	91	92	91
Obl. te London	5			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Assig.	6	65	65	
Certificat. dito	6	65		
POLEN.				
Aand. Loot. fl. 300.		108		
PRUISSEN.				
Dito dito R. 50.		99	99	
OOSTENRIJK.				
Dito dito *f* 100.				
Dito dito „ 250.	4			
Metalliek	5	92	92	92
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½	49		
Oblig. *Goll & C.*	5			
Dito	2½			
Cert. Stadsb. als	2½			
Ween. Bankact.	8			
DENEMARKEN.				
Leening te Lond.	3	—		
BRAZILIE.				
Dito *Rotschild*	5	66		
[illegible]				
Dito te Londen	5			

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers